

[Bomholt.]

litisk tomrum vil automatisk medføre besættelse, og det er vist efterhånden gået op for adskillige, at den tyske besættelse, som vi oplevede, kan komme til at tage sig ud som den rene idyl ved siden af de besættelsesmetoder, der eventuelt tages i brug i fremtiden.

Der er et uhyre ansvar knyttet til de beslutninger, vi tager, et ansvar, der i en given situation kan betyde liv eller død for vort fædreland, og det lykkeligste ville derfor være, om alle partier i dette lille 4 millioners folk — et folk, der ikke har flere indbyggere end Berlin og kun halvt så mange som London — kunne enes om en løsning. Under besættelsen drømte vi om denne fælles løsning, og mulighederne er ikke forspildt, de er heldigvis ikke forspildt. Under forhandlingerne i København og Oslo stod de danske partier samlede om væsentlige synspunkter. Det gør de utvivlsomt også i dag, og jeg kan ikke opgive håbet om, at de ønsker, der forener os, bliver til virkelighed. Det kan muligvis være en fristelse for et parti i opposition at spekulere i partimæssige modsætninger, selv i dette alvorlige spørgsmål, men jeg er ikke i tvivl om, at den folkedom, der til tider er langsomt undervejs, vil indhente en sådan ansvarsløshed og tugte den hårdt.

I denne ansvarstunge situation har statsministeren og udenrigsministeren på Danmarks vegne ført det nordiske spørgsmål frem i forgrunden og har givet tanken om en skandinavisk forsvarspagt en sådan placering i det politiske liv, at ikke blot regeringer og parlamenter i Norge, Sverige og Danmark, men også befolkningerne i disse lande må tage standpunkt. En beslutning på disse livsvigtige områder må have sin styrke i den offentlige mening, i folkeopinionen; en beslutning af *denne* karakter får først den styrke, den skal have i et nordisk demokrati, når folkets store flertal slutter op om den.

Det ville være et alvorligt minus, hvis folkeopinionen i vore tre lande skulle nøjes med en stemningsindstilling og et enkelt par argumenter, men på den anden side må det vel indrømmes, at et udenrigspolitisk spørgsmål af disse dimensioner, af denne ømfindtlige karakter, ikke kan diskuteres med samme uhemmede frihed som et indenrigspolitisk spørgsmål. Der er intet land i øst eller vest, der indlader sig på en åben debat om militære problemer, og hertil kommer, at vi endnu mangler tilstrækkelig viden om adskillige forhold.

En almindelig orientering, der skal resul-

tere i en sikker basis for rigsdagens beslutninger, tager i hvert fald tid, og hvis ikke der foreligger meget tvingende forhold, er det bedst at give sig tid. Der er mennesker, der opfører sig, som om den næste verdenskrig allerede bankede på døren. Det er muligt, at der indtræder en katastrofe, men det er udenfor al rimelighed at profetere om dag og time, og man kan ikke se bort fra den mulighed, at begivenhederne kan udvikle sig uden krig. Der er mennesker, der desværre ligefrem er suggestionerede af ordet krig; lad os i stedet holde nerverne kolde og give os tid til overvejelse af de spørgsmål, der betyder så meget for os. Det, der nu er til overvejelse, er en nyorientering i vor politiske historie, en ny situation i Norden, og det vil være i bedste overensstemmelse med vort nordiske væsen, om det sker uden nervøsitæt og jag. Der er ikke i dette ønske noget overraskende for andre demokratiske parlamenter. Den amerikanske kongres kan i en skæbnetime træffe en hurtig beslutning; det ved vi, men den kan også give sig tid — og med rette — som ved behandlingen af Marshallplanen og andre vidtrækkende spørgsmål.

Debatten i Danmark har hidtil været en smule forceret, og det har næsten med nødvendighed medført, at der her og der er taget for absolutte standpunkter uden blik for samtlige de muligheder, der foreligger, at der er fremsat formodninger, der kun er formodninger, og at visse blade, hvis redaktioner skulle have betingelser for at tænke i flere nuancer, har tegnet et temmelig groft og primitivt billede.

Jeg skal for mit eget vedkommende tilstræbe en åben og klar argumentation, og det første, jeg da vil sige, er dette: den afgjort lykkeligste løsning vil være en skandinavisk forsvarsoverenskomst. Det er en tanke så stor, at den for få år siden var utænkelig; det er den største nordiske tanke, der i øjeblikket kan tænkes. Hvis forsvarsunionen gennemføres, vil den knytte vore tre riger nærmere sammen og give grobund for mangfoldige andre bestræbelser på økonomisk og kulturelt område. Denne tanke fra dronning Margrethes og Kalmarunionens dage har bestandig levet i vor nation, og vi har ikke i de ca. 550 år, der er forløbet, været den så nær som nu. Den svarer i dag til et mønster af hårde realiteter, og jeg vægter mig ved at tro, at en så stor tanke kan skrinlægges efter blot nogle få ugers forløb, inden de skandinaviske befolkninger endnu er nået frem til en tilstrækkelig orientering. En skandinavisk forsvarsunion vil være en organisk videreførelse af de bestræbelser,